

(1811) “ षट् हिंसायाम् ” (X-चुरादि:-1634. सक. सेट्. उभ.)

‘ षट्—’ इति क्षीरस्वामी । ‘ षट्—’ इति केचित् ।

चौरादिककुट्टयतिवत् (207) सर्वाणि रूपाण्यूह्यानि ।

(1812) “ षण सम्भक्तौ ” (I-भ्वादि:-464. सक. सेट्. पर.)

‘ दाने सनोति सनुते, सम्भक्तौ तु सनेदिति ॥ ’ (श्लो. 128) इति देवः ।

सानकः-निका, सानकः-निका, ¹सिसनिषकः-सिषासकः-सिका, ²सासायकः-
संसनकः-निका ;

सनिता-त्री, सानयिता-त्री, सिसनिषिता-सिषासिता-त्री, सासायिता-संसनिता-त्री ;
इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि ‘ जनी प्रादुर्भावे ’ (583) इतिवत् बोध्यानि ।

³सातः-सातवान्, ⁴सातिः, सन्तिः - सतिः, ⁵सेनिवान्-सनिंससनिवांसम् ,
सायमानः-सन्यमानः, ⁶सानुः, इति विशेषरूपाणि ।

(1813) “ षण् दाने ” (VIII-तनादि:-1464. सक. सेट्. उभ.)

‘ दाने सनोति सनुते, सम्भक्तौ तु सनेदिति ॥ ’ (श्लो. 128) इति देवः ।

1. ‘ सनीवन्तर्धप्रत्नजदम्भुभ्रिस्त्रयूणभरज्ञपिसनाम् ’ (7-2-19) इत्यनेन सन्नन्ते इड्वि-
कल्पः । इदपक्षे एवं रूपम् । इडभावपक्षे ‘ जनसनखनां सन्(ञ)स्रलोः ’ (6-4-42)
इत्यात्वम् । ‘ आदेशप्रत्यययोः ’ (8-3-59) इति उत्तरखण्डे षत्वम् ।

2. यङन्ते ‘ ये विभाषा ’ (6-4-43) इति आकारविकल्पः । इदं च आत्वं यकारादौ
विङ्गति प्रत्यय एवेत्यतः ण्यति न भवति । तेनास्माण्यति सान्यम् इत्येव रूपम् ।

3. यतः सन्नन्ते इड्विकल्पः ; तेन निष्ठायामिण । ‘ जनसनखनां—’ (6-4-42)
इत्याकारः । एवं किन्प्रभृतिष्वपि प्रक्रिया ज्ञेया ।

4. द्वियां क्तिनि रूपमेवम् । ‘ सनः क्तिचि लोपश्चास्यान्यतरस्याम् ’ (6-4-45) इति
आकारादेश-नकारलोपौ तु तानादिकसनोत्तेरेवेति काशिका । क्षीरस्वामी तु
अस्यापि भौवादिकधातोस्तदभिप्रैति । केचित्तु ‘ ऊतियूतिजृत्साति—’ (3-3-97)
इति निपातनात् सातिरित्येकमेव क्तिनि रूपमभ्युपगच्छन्ति । परे तु सनोत्तेस्ताना-
दिकस्य सातिरिति निपातनमिति वदन्ति । अत्र निष्कर्षे विद्वांसः प्रमाणम् ।

5. छन्दसि धातोरस्मात् लिटः कसौ सनिङ्पूर्वात् इडागमः, एत्वाभ्यासलोपाभावश्च
निपात्यते । लोके तु सेनिवांसम् इत्येव ; अत एत्वाभ्यासलोपादयः ।
कस्वन्तस्य द्वितीयान्तमिदम् । ‘ अङित्वाऽग्रे ! सनिंससनिवांसम् ’ इति श्रुतिः ।

6. औणादिके (द. उ. 1-88) जुणप्रत्यये रूपमेवम् । सानुः=शिखरकूटः ।